

Arkeologiska utredningar och samhällsplanering – ett utförarperspektiv

Britta Kihlstedt
Stiftelsen Kulturmiljövård

Järnåldersgravfält vid Söderby, Salem

- Uppdragsfinansierad stiftelse med mål att arbeta för kulturarvets bästa
- Kontor i Västerås, Stockholm (Årsta) och Norrköping.

3 verksamhetsgrenar:

- Uppdragsverksamhet
- Forskning
- Publikt arbete

Arkeologi

Schaktning. Stenåldersboplatz,
Norvik, Nynäshamn

Byggnadsvård

Bevarad spåntäckning från 1200-
1300-tal. Tångeråsa kyrka, Örebro

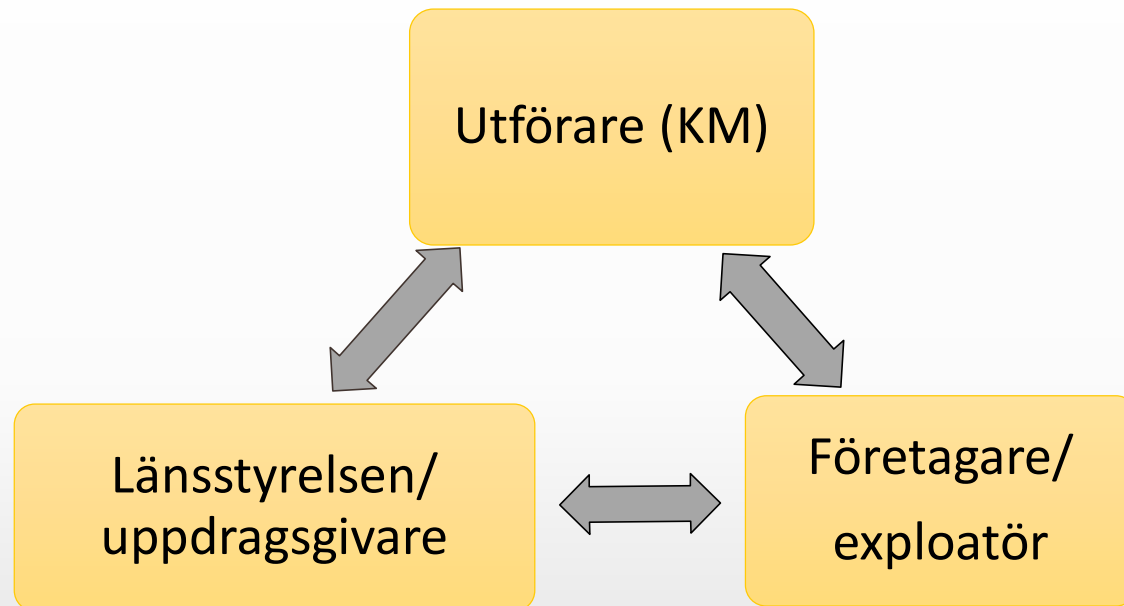
Tidiga planeringsunderlag

- Kulturmiljöanalyser
- MKB
- Förstudier

- Utredningar enl KML 11§
- (Frivilliga utredningar)

Uppdragsarkeologins treenighet

Utredning enl KML 11§ : Att ta reda på om fornlämningar berörs

Etapp 1

- Kart- och arkivstudier:

- FMIS
- SHM:s lösfyndsregister
- Riksarkivet
- Litteratursökningar/Samla
- SGU – strandlinjer, jordarts- och bergartskartor
- LMV, RAK – Historiska kartor
- LMV – Höjddata

- Fältinventering och dokumentation

Röjningsröse. Österåker. ÖKL

Etapp 2

- Utredningsgrävning

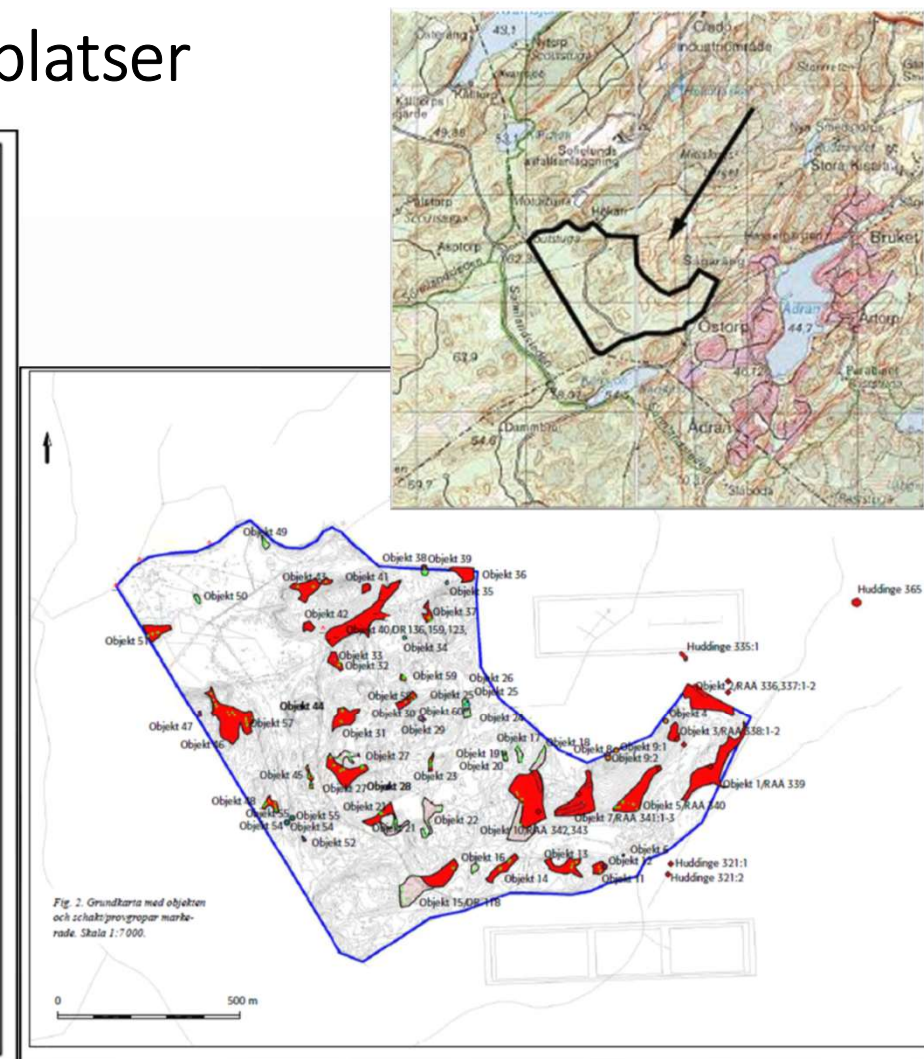
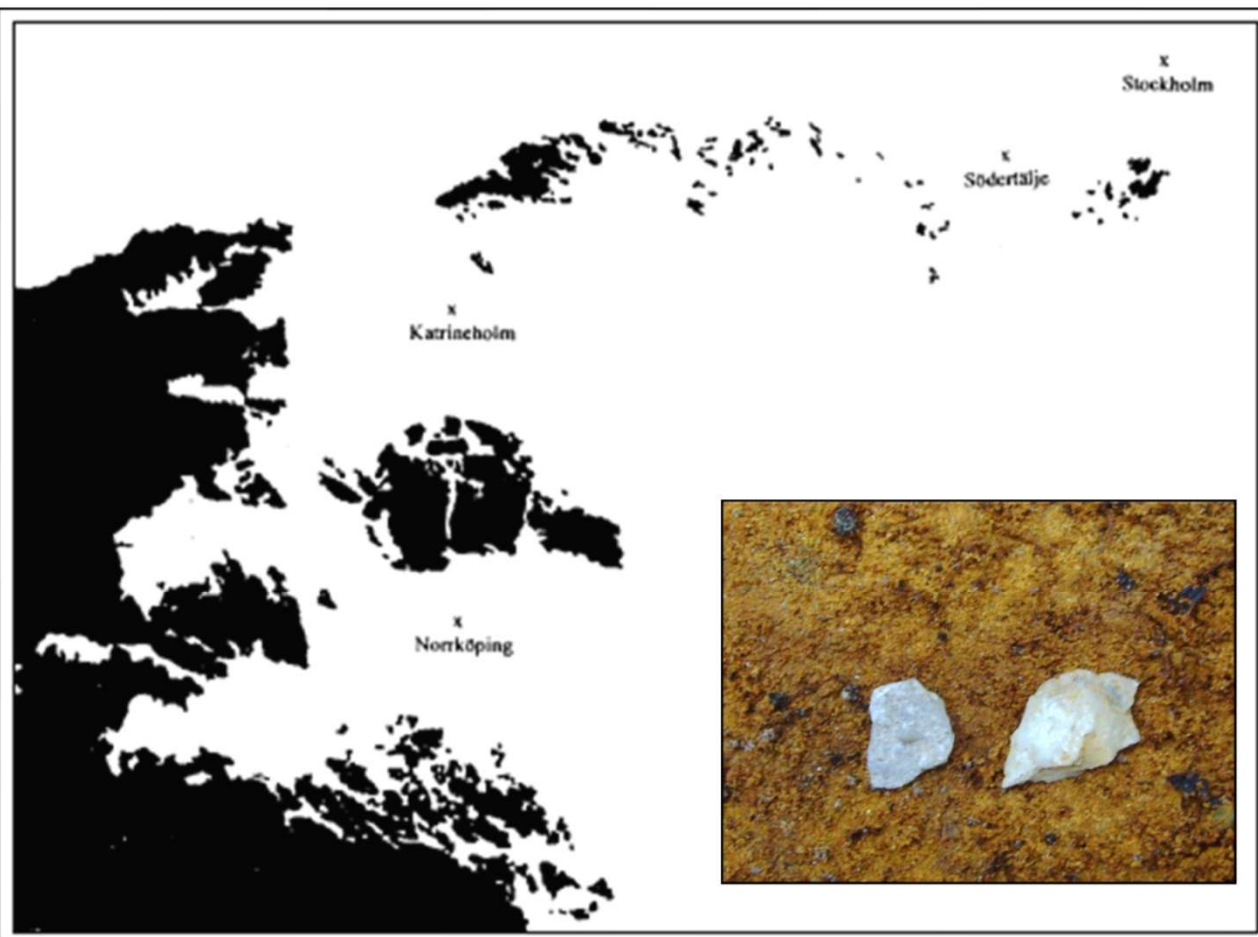
Varför utredning

- vet vi inte allt?

- Tidigare inventeringar utförda på andra premisser med andra förutsättningar
- Förändrad lagstiftning, förändrat fornlämningsbegrepp
- Vi får kontnuerligt ny kunskap
- Många fornlämningar är inte synliga ovan mark

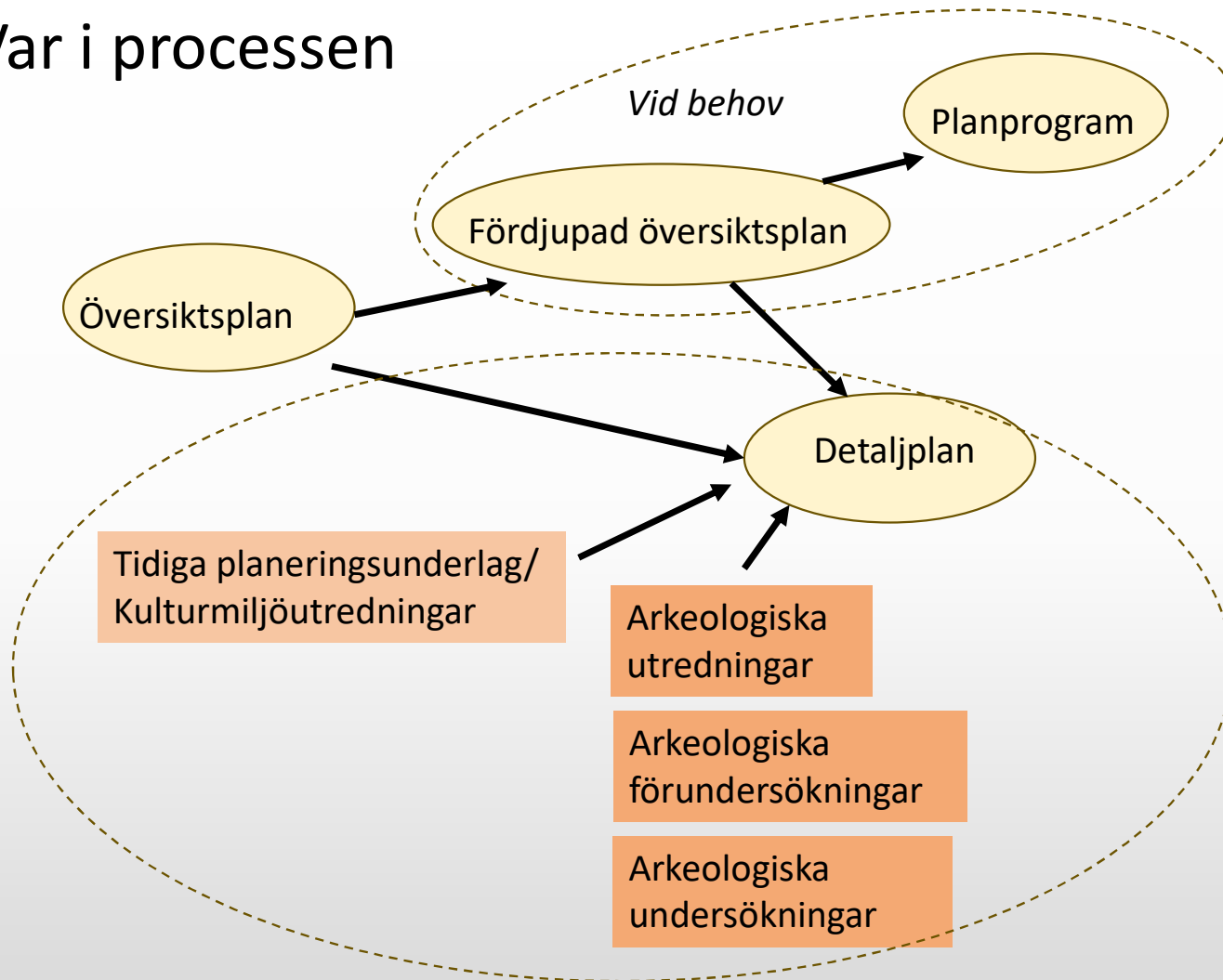
Ny kunskap, exempel 1. Stenåldersboplatser

Ny kunskap, exempel 2. Våtmarker

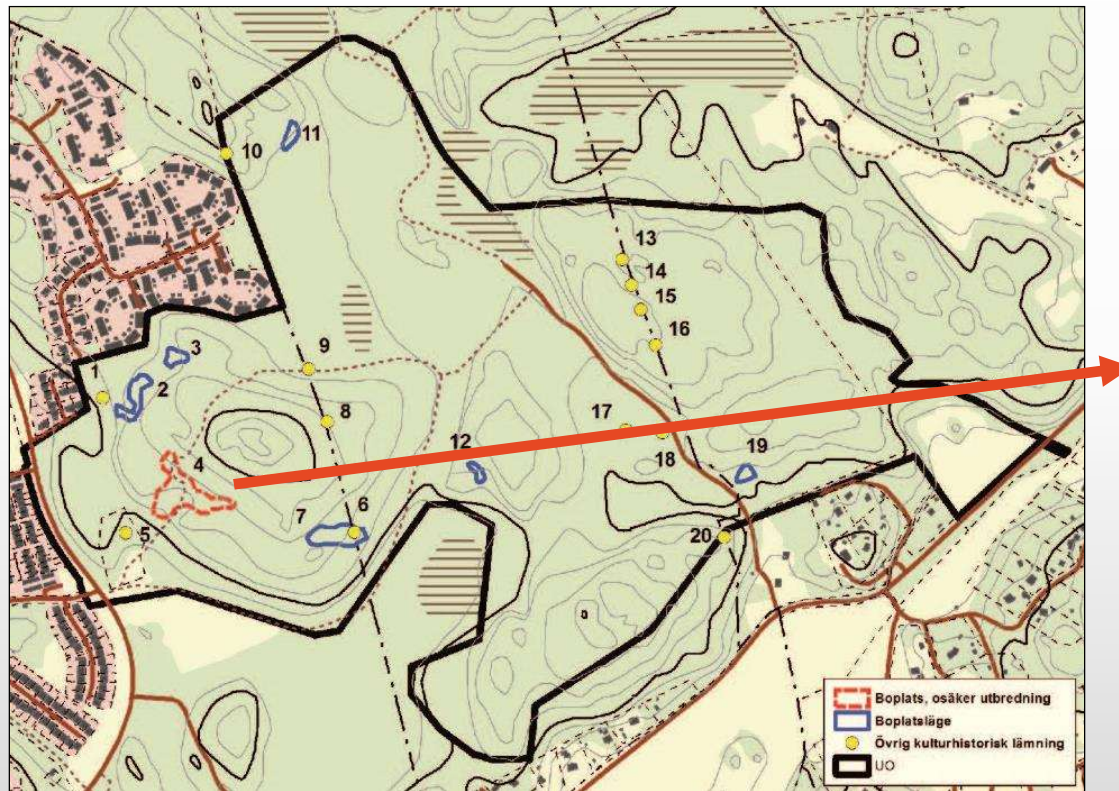

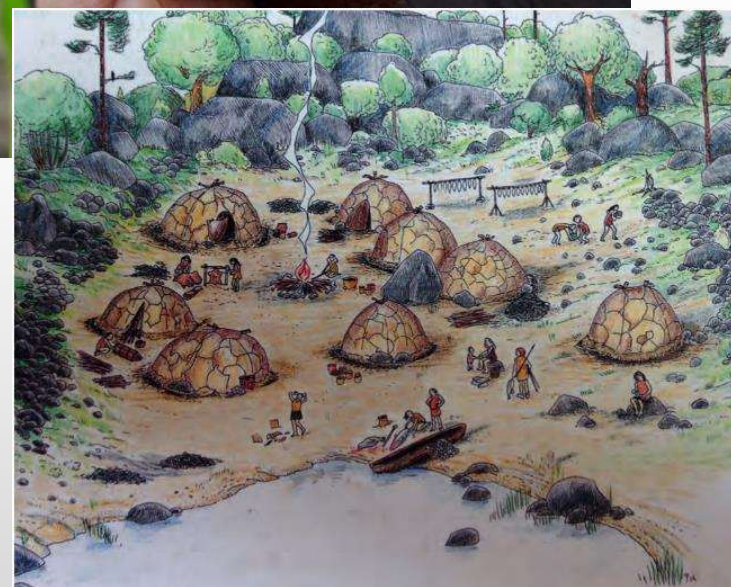
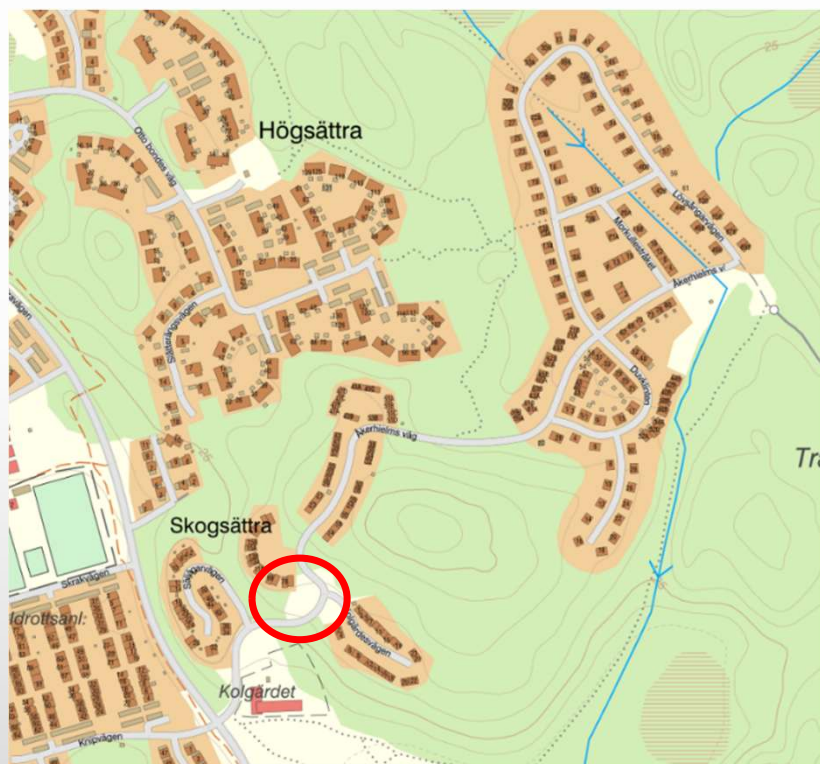
Var i processen

Inmätning av fynd. Förundersökning av stenåldersboplats i Tråsättra, Åkersberga

Ett exempel: Tråsättra, Åkersberga

Utredningar - utmaningar och potential

Nya fornlämningar lägger nya servitut på mark:

- Förändrade planeringsförutsättningar, komplexa avvägningar
- Tidsfördröjningar
- Kostnader

Nya resultat som ändrar kompletterar tidigare uppfattningar om områdets kulturhistoria – nu kunskap

- Möjligheter att ta till vara kulturhistoriska värden och tillgängliggöra dem
- Möjligheter att ge människor lokal förankring och identitet

Hur?

- Bevara och synliggöra fornlämningar, skyltning
- Vara rädd om kulturhistoriska samband mellan fysiska lämningar, siktlinjer etc
- Bygga in minnet av det förgångna – ex. gatunamn

Spridda reflektioner

Vikten av att få med kulturmiljön tidigt i processen

Utredningsresultatet kan ändra tidigare bilder av kulturmiljön, omvärdering – använd oss!

Mer komplicerad igångsättning idag – olika typer av tillstånd, krav på utbildningar

NATIONELLA KULTURMIJÖMÅL

- Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas.
- Människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön.
- Ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser.
- En helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas till vara i samhällsutvecklingen.

TACK FÖR UPPMÄRKSAMHETEN

